

IZVJEŠĆE S TEČAJA: Integrated curriculum: teaching global skills

Helsinki, Finska 25. – 31. kolovoza 2019.

Zajedničkom šetnjom gradom i razgovorom uz šalicu finske kave je službeno započeo moj tečaj naziva Integrated curriculum: teaching global skills koji je organizirao Euneos. Zajedno smo obišli glavne znamenitosti. Krenuli smo od glavnog kolodvora koji je sam po sebi zanimljiva građevina, nastavili preko trga na kojem se nalazi nacionalno kazalište i otišli do trga Senaatintori. Taj trg simbolizira četiri najveće snage u gradu: crkvenu, trgovačku, političku i akademsku. Tako se s jedne strane nalazi palača vlade, s druge stara robna burza, s treće zgrada sveučilista a s četvrte katedrala. Govorili su nam i o povijesti finskog obrazovanja zahvaljujući kojemu su već u 19. stoljeću imali stopu pismenosti od 97,7%.

Naš se tečaj odvijao u u Vaanti, manjem mjestu u blizini Helsinkija, gdje se nalazi strukovna škola Varia u čijim prostorima smo bili.

Sadržaj prvog dana mogu podijeliti u nekoliko dijelova. Prvi je bio upoznavanje s grupom, temom i našim očekivanjima. Drugi upoznavanje sa školom u kojoj se nalazimo, a treći upoznavanje s finskim nacionalnim kurikulumom.

Dan smo započeli, naravno, upoznavajući jedni druge te smo radili dodatnu aktivnost kako bismo zapamtili imena jedni drugima budući da smo velika grupa od osamnaest članova iz devet različitih zemalja. Nastavili smo dogovarajući pravila i oblikujući naša očekivanja. Ovo potonje možemo smatrati početkom takozvane formativne procjene napretka i zato je bitno tomu posvetiti posebnu pažnju.

Nakon pauze za ručak posjetila nas je Anu, zaposlenica strukovne škole Varia, koja nas je provela po školi i odgovarala na naša pitanja. Škola ima različite smjerove od grafičkog dizajna, fotografiranja, preko zidarstva i varenja do frizerstva i kuhanja. Školska oprema je vrhunska, đaci imaju mnogo praktičnog rada i vježbaju s pravim klijentima koji dobivaju povoljniju uslugu. Čak i ručak koji smo mi jeli su pripremili njihovi đaci.

Kao zadnji dio dana bilo je predstavljanje finskog kurikuluma. U posjet je došla Tuija, profesorica biologije i geografije koja je sada zadužena za razvoj i provođenje kurikuluma. Kurikulum polazi od toga da je svako dijete jedinstveno i funkcionira na razvitku vještina i vrijednosti. Glavne kompetencije kojima teži su aktivno učenje i razmišljanje, kulturalna kompetencija, interakcija i izražavanje, briga za sebe i druge, tzv. višestruka pismenost, informatička pismenost, poduzetništvo i odgoj za održivu budućnost. Govorili smo o učenju temeljenom na fenomenima i timsko poučavanje. Finski profesori, minimalno jednom godišnje moraju odrediti jednu temu (fenomen) i međupredmetno i timski je obraditi. Naravno, tako da đaci istražuju sami i time budu više motivirani i angažirani.

Nakon plesnog zagrijavanja koje je potakla kolegica Virginia iz Bugarske, posjetio nas je Arto, ravnatelj nedavno obnovljene škole u Vaanti. Pokazao nam je slike škole s ogromnim dvorištem, igralištem i vježbalištem kako bi poticali fizičku aktivnost kod učenika. Škola ima različite prostore za učenje. Djeca i profesori gotovo uvijek mogu odabrati mjesto na kojemu uče. Njeguje se takozvani

krug povjerenja. U ovom slučaju to znači da djeca dobiju određeni zadatak i povjerenje da ga mogu ispuniti kako i gdje žele. Ako je zadatak ispunjen, mogu i sljedeći put tako raditi, no ako nije, tada se vraćaju i rade pred učiteljem. Isto je i za profesore, njima je ukazano posebno povjerenje, u učionicama sami odlučuju što i kako će raditi, imaju samo smjernice i nitko ih ne nadgleda. Naravno, i djeca i profesori trebaju preuzeti odgovornost, biti autonomni i povjerenje ne izgubiti.

Poslije ručka nas je posjetila Jenni, učiteljica iz druge škole. Ona je nastavila temu stvaranja autonomnog učenika gdje je važnost stavila na samoprocjenu znanja i napretka. Pokazala nam je i aplikacije koje nam u tome mogu pomoći. I ona je govorila o krugu povjerenja, nekim idejama za učenje temeljeno na projektu i o važnosti razvijanja društvenih vještina kod djece.

Osim slušanja i razgovaranja sa zanimljivim gostima radili smo aktivnost naziva "world café". Neki su članovi grupe iznijeli probleme koje bi voljeli riješiti, mi smo se zatim pridružili onoj osobi čiji nam se problem činio blizak. Tada smo u grupama nabacivali ideje za moguća rješenja. Izmijenili smo se i na temelju prethodnih ideja pokušali smo pronaći najbolje rješenje. Potom je uslijedila još jedna izmjena i razgovor o mogućim učincima ponuđenog rješenja. Kasnije smo šetali od jedne do druge postaje i komentirali. Ideje su bile odlične, a aktivnost izvrsna i svakako ću je isprobati.

Četvrti dan u Helsinkiju započeli smo posjetom srednjoj školi i njihovom živućem laboratoriju. Tamo, zajedno s učenicima, ispituju kako novi i inovativni prostori za učenje utječu na produktivnost i efikasnost. Sjedili smo u učionici potpuno drugačijeg izgleda od onog na koji smo navikli. Tu su mali stolovi, stolice, fotelje, vreće za sjedenje, tepisi,...Tu smo razgovarali s profesorom umjetnosti koji nam je pričao kako je s kolegicom spojio biologiju i umjetnost.

Nakon toga smo se vratili u našu učionicu. Na podu nam je naša trenerica pripremila četiri različite slike: papuče, 3D puzzle, cvijeće i kreditnu karticu. Prema instinktu i vlastitim interesima smo se opredijelili za jednu. Ja sam se pridružila papučama. Tada smo u skupinama razgovarali zašto smo odabrali upravo tu sliku i kako je možemo povezati s inovativnim mjestima za učenje. Naša je skupina papuče predstavila simbol opuštenosti i sigurne atmosfere u kojoj se lakše uči.

Nakon ručka nam je u posjet došao Lauri, umjetnik i suradnik u nastavi. Govorio je o svom projektu u kojem su djeca tjedan dana provela izvan škole, istražujući i stvarajući i tako upoznali grad, načine na koji ljudi stvaraju grad i na koje grad stvara nas. Tim je projektom htio istaknuti važnost činjenice da se najbolje uči istraživanjem i promatranjem uz element iznenađenja.

Sljedeći smo dan započeli našavši se na željezničkoj stanici Kapyla. Nakon kratke šetnje prirodom stigli smo do jedne osnovne škole gdje smo imali dogovor s dvjema učiteljicama. Obe rade u razrednoj nastavi s tim da jedna od njih radi s djecom s posebnim potrebama. Tija je prva razgovarala s nama i pričala nam je o tome kako planira školsku godinu, kako tjedan i kako dan. Najvažnije je što na početku godine razmišlja o temama koje se te godine obrađuju pa ih provlači kroz više predmeta. Dala nam je primjer antičke Grčke i kako se ta tema lako može raditi iz povijesti, jezika, društvenih znanosti i likovnog. Za razliku od njenog dana koji nije potpuno strogo isplaniran, radni dan učiteljice koja radi s djecom s posebnim potrebama mora biti predvidiv i isplaniran.

Poslije pauze za ručak dan smo nastavili u knjižnici Oodi. Oodi je proglašena najboljom knjižnicom na svijetu. Knjižnica je suvremena i potpuno besplatna za sve Fince i ljude s makar privremenom adresom u Finskoj. Unutra možete posuditi knjigu ali i mnogo više od toga. Možete rezervirati prostor za sastanke ili rad, organizirati satove kuhanja, koristiti studio za sviranje ili snimanje glazbe, šivati, vesti, 3D printati, tiskati plakate, igrati se s djecom ili samo pojesti kolač i popiti kavu.

U knjižnici smo dobili zadatak koji smo trebali odraditi u skupinama. Raspršili smo se po knjižnici, pronašli najbolje mjesto i planirali naše satove.

U petak u Helsinkiju smo se bavili time kako se finski sustav usredotočuje na stvaranje prosvjetljenih, civiliziranih građana i njihovu dobrobit. To je vizija finskog obrazovanja. Ideja je stvoriti tolerantno društvo, spremno donositi demokratske odluke i racionalno stajati iza svojih mišljenja i stavova. Osim toga, valja razvijati metakognitivne vještine, sposobnost samorefleksije i uči kako učiti.

Poslije toga sami smo igrali dvije igre sa slikovnim karticama. Prva je bila vezana za naše ciljeve i vrline koje nam trebaju za ostvarenje istih, a druga za pojmove koje smatramo elementima ključnima za našu dobrobit.

Nakon ručka premjestili smo se u Espoo. U tom se gradiću nalazi sveučilište Aalto i njegov takozvani "junior lab". Oni u suradnji sa školama organiziraju radionice, predavanja, kampove, sve kako bi popularizirali znanost i približili takav posao đacima.

Moto koji nam je svima privukao pažnju bio je: Sutrašnjica se stvara danas. S tim se svi vraćamo na posao, spremni i inspirirani.